

PIONIRSKA KNJIŽNICA V LJUBLJANI

Silva Novljan

Lutkovna predstava v knjižnici

Uprizoritvi lutkovne igrice v knjižnici je botrovalo naključje. Lutkovno gledališče Jože Pengov je dobilo za uprizorjeno delo Daneta Zajca »Kralj Matjaž in Alenčica« nagrado na I. jugoslovanskem lutkovnem bienalu. To smo hoteli najprej zabeležiti z razstavo »Dogodek tedna« in tako opozoriti otroke na branje lutkovnih igric in na še en uspeh slovenskega lutkarstva. Pri tem pa se je porodila ideja o predstavitvi dela z živo besedo, z lutkami. Seveda so se takoj pojavila vprašanja, ali je predstava primerna za naše obiskovalce, ali bi lahko izpolnili pogoje za uprizoritev, kaj bo knjižnica s tem pridobila, kaj gledališče in kaj otroci. Pomisleki so se med samimi pripravami zgubljali drug za drugim, na zadnje vprašanje pa smo dobili odgovor na koncu.

Pionirski oddelek naše knjižnice ima obiskovalce od predbralnega obdobja do vključno osmega razreda osnovne šole. Glede na širok starostni razpon obiskovalcev je bilo delo primerno, za najmlajše po izvedbi, za starejše pa tudi po svoji vsebini. Tako je bilo možno pričakovati odziv pri gledalcih kljub zelo heterogeni skupini.

Prvi pogoj za prireditev, privolitev gledališča za sodelovanje, je bil izpolnjen, ko si je režiserka ogledala prostor, ki bi s premaknitvijo knjižnic polic k stenam nudil dovolj prostora za oder in za gledalce. Ker je bila potrebna zatemnitev, smo se odločili za 18. uro, ko nam je priskočil na pomoč kratek septembrski dan.

Odločili smo se, da knjižnice za obiskovalce med samo predstavo ne bodo zapirali. Dokler bo mogoče, bomo izposojali, obiskovalci, ki bi prišli med samo predstavo, pa bi lahko prisostvovali predstavi. Tu so imeli igralci malo pomislekov, saj bi bil lahko vstop med samo predstavo zelo moteč, a so pristali. V tem času pa tudi obiskovalcev ni bilo preveč. Za igralce so bile to malo drugačne okoliščine

delu, saj so predstave potekale navadno v nemoteni obliki in pred pogosto že vnaprej motiviranimi gledalci.

Vstop bi bil prost. S tem pa se je pojavilo vprašanje sredstev za plačilo predstave. Vprašanje smo rešili tako, da smo ponudili gledališču za znižanje cene predstave naše razstavne vitrine, v katerih bi predstavili njihovo dejavnost. Pristali so. Že nekaj dni pred prireditvijo smo pripravili razstavo, ki je predstavila Lutkovno gledališče »Jože Pengov« od ustanovitve do danes in njihove najbolj uspele predstave, ki so jih ponazarjale lutke, fotografije, skice za lutke in sceno. Dodatek k temu so bili lutkovni teksti in teoretična literatura o lutkah. Oboje je zelo iskano, saj imajo lutkovni krožek že skoraj v vsaki šoli.

Razstava pa je bila hkrati dobra informacija o prireditvi, poleg plakatov, ki smo jih knjižničarji napisali sami. Javnost pa smo obvestili o prireditvi tudi prek časopisja in RTV. Pričakovali smo, da je s tem obveščen dovolj velik krog otrok, saj jih več kot 70 nismo mogli sprejeti.

Predstava je bila napovedana za 18. uro. Prvi otroci so se pojavili že dobro uro pred predstavo. Pregledovali so knjige in si jih izposojali, dokler je bilo le mogoče. Ob prihodu igralske skupine se je njihovo zanimanje preusmerilo. Opazovali so priprave za uprizoritev, postavljanje odra, urejanje osvetlitve itd. Še preden je ugasnila luč, je bil prostor poln in mnogi so si poiskali sedeže na izposojevalnem pultu, na tleh, starejši in starši pa so stali. Predstava je trajala malo več kot uro in pozornosti otrok ni zmotilo niti odpiranje vrat, ko se je pojavil obiskovalec. Ta se je enostavno vključil v gledanje, le žal mu je bilo, ker je zamudil.

Konec predstave pa ni bil znak za odhod domov, kar je značilno za gledališče. Nekateri so sicer odšli domov, nekaj si jih je še izposodilo in vrnilo knjige, tisti pa, ki so jih lutke bolj zanimale, so imeli sedaj priložnost podrobneje spoznati lutkovno gledališče. Oživljali so lutke, se pogovarjali z igralci, spoznavali oder in življenje za njim.

In kaj smo s prireditvijo dosegli? Najprej, razveselili smo otroke s samo predstavo in jih seznanili z delom lutkovnega gledališča. »Kaj vse je potrebno za pravo predstavo, sem spoznal šele sedaj,« nam je zaupal neki deček. Največ je bilo seveda naših obiskovalcev, kljub gneči pa smo le opazili nekaj neznanih obrazov. V pogovoru z otroki in odraslimi smo spoznali, da jim je prireditev napravila knjižnico zanimivejšo in da si česa podobnega še želijo. Član lutkovnega krožka bližnje osnovne šole pa nam je ponudil

gostovanje svojega krožka. Ponudba je za nas zanimiva in veljalo bi jo izkoristiti.

Take prireditve pomenijo za knjižnico razširitev dejavnosti, ki jih izvajamo za otroke poleg izposoje in s katerimi uvajamo otroke v knjižnico in svet knjige, hkrati pa pridobivamo nove člane. Večje popularnosti pa ni deležena s tem samo knjižnica, pač pa tudi sodelujoče gledališče.

Seminar »Likovni in literarni kič v slikanicah«

V okviru akcije SZDL »Človek in knjiga« in akcije Društva bibliotekarjev Slovenije »Povprašaj knjižnico« je Pionirska knjižnica v Ljubljani pobudnik akcije »Dobro knjigo ob vsakem času vsakemu otroku«. Vse akcije so namenjene širjenju dobre knjige in širjenju bralne kulture.

Da bi dobra knjiga našla pot do slehernega človeka, še zlasti pa do mladega bralca, da bi knjižnice lahko izvajale knjižno in knjižnično vzgojo, je potrebno ponuditi mlademu bralcu res dobro knjigo. In prva knjiga, s katero se otrok sreča, je slikanica. To je »knjiga nad knjigami«, kakor je poudarila prof. Marjana Kobe, ko je govorila o slikanici kot posebni zvrsti knjige na seminarju »Likovni in literarni kič v slikanicah«, ki ga je priredila Pionirska knjižnica v Ljubljani. Ko se zavemo njenega pomena, se lahko učinkovito upiramo kiču in šundu, ki prek tako imenovane kulturne industrije prodira tudi med naše otroke in jim vsiljuje za našo družbo nesprejemljiva vrednotenja, čustvovanja in način mišljenja in s tem ruši naša vzgojnoizobraževalna prizadevanja. Temu pa se lahko upremo, če to zvrst dobro poznamo. In védenje o tem sta nam na seminarju nazorno, izhajajoč iz prakse, razširili in poglobili prof. Marjana Kobe in akademska slikarka Alenka Gerlovič.

Da se knjižničarji splošnoizobraževalnih in šolskih knjižnic ter vzgojitelji v vzgojnovarstvenih organizacijah zavedajo pomena dobre knjige in kvarnega vpliva kiča in šunda, priča tudi udeležba na seminarju. V dveh dneh je predavanja poslušalo 150 udeležencev iz vse Slovenije, mnogo pa jih Pionirska knjižnica ni mogla sprejeti zaradi premajhnega prostora.

Udeležencem je študijski oddelek knjižnice pripravil izbor člankov o kiču in šundu in razstavo strokovnih knjig s področja knjižne in knjižnične vzgoje. Po končanem seminarju so si udeleženci ogledali knjižnico in v pionirskem oddelku razstavo knjig pesnice Saše Vegri ter knjig, ki jih je ilustriral Marjan Manček. S tema

ustvarjalcema so se otroci srečali v dneh seminarja in na srečanje je prišlo tudi nekaj knjižničarjev.

Udeleženci so zatrjevali, da je bil seminar dobro pripravljen, poučen in koristen in veljalo bi ga ponoviti za vse tiste, ki se ga tokrat niso mogli udeležiti.

Knjižna razstava »Angleške knjige za mladino« v ljubljanski Pionirski knjižnici

Pionirska knjižnica v Ljubljani že dolga leta prireja javne knjižne razstave v počastitev mednarodnega dne mladinske knjige (2. april, rojstni dan H. Ch. Andersena). To je ponavadi tudi osrednja republiška prireditev. Dobro pa bi bilo, da bi bilo teh prireditev čimveč, da bi ta dan zaživel v vsem svojem bistvu, da bi ga mladi doživljali kot praznik, odrasli pa kot obvezo za še večjo in skrbnejšo dejavnost na področju mladinske knjige. Morda bi vse knjižnice na ta dan vpisovale otroke brez plačila članarine in sprejemale zamujene knjige brez plačila zamudnine. To so storili v Pionirski knjižnici in odziv je bil kar precejšen.

Letos so v Pionirski knjižnici razstavili angleške knjige za mladino. Angleška mladinska književnost je že dolgo znana po svoji kvaliteti in bogati vsebinski pestrosti. Pozornost, ki jo angleški založniki posvečajo informativni in poljudnoznanstveni knjigi, ki dobiva vedno večji pomen in enakovredno mesto ob leposlovni, pa je vredna posnemanja, saj tako knjigo potrebujejo in po nji nenehno sprašujejo tudi naši otroci. Zato so se v Pionirski knjižnici odločili razstaviti 455 knjig, ki jih je posredoval Britanski svet za kulturne stike (British Council) iz Zagreba. To je izbor predvsem informativnih in poljudnoznanstvenih knjig in predstavlja samo petino vseh knjig, ki izidejo vsako leto v Veliki Britaniji. Avtor razstave se je za tak izbor odločil tudi zato, da bi seznanil mlade, ki se učijo angleški jezik, s knjigami, ki bi jim bile pri učenju v pomoč.

Vsak dan so otroci pridno segali po knjigah in navdušeno komentirali bogato ilustrirane knjige. Nad njimi pa niso bili nič manj navdušeni vzgojitelji in učitelji, ki bi take knjige potrebovali tudi pri svojem delu. Razstavo si je ogledalo 1315 otrok in 258 odraslih. Vse skupine so imele strokovno vodstvo po razstavi. Knjižno razstavo pa so dopolnjevali izdelki učencev kiparskega oddelka iz Centra za estetsko vzgojo mladih.

V času razstave je bilo v razstavnih prostorih več prireditev. Otroci so risali na temo »Moja najljubša knjiga na razstavi«, te ris-

be so potem tudi razstavili, sodelovali so pri knjižnih ugankah iz prevedenih angleških mladinskih knjig, poslušali so pravljice, pripovedovane ob diapozitivih, si ogledali dokumentarne in risane filme. Vabilo na prireditev »Pridite vsi, ki vas to veseli, dobimo se v knjižnici«, je privabilo veliko število otrok; samo poslušanje pravljic npr. je bilo organizirano dvajsetkrat. Vsekakor so te prireditve naredile razstavo zanimivejšo, prav tako pa tudi knjižnico, v kateri je v teh dneh vladal pravi živ-žav.